

Нинослав ИВАНОВСКИ

“

*Poka`i na
del a a ne na
zborovi!*

”

RES NON VERBA

Во последно време еден мој добар пријател одбива да разговара по мобилен телефон, освен за некои секојдневни теми од типот што има денес за ручек или колку чинат пиперките на пазар. Доколку се обидеш да "начнеш" некоја друга тема која малку мириса на политика, тогаш разговорот го прекинува. Вели дека телефоните се прислушкуваат, дека е набавена опрема за повеќе стотици илјади евра, со која е можно 500.000 разговори да се прислушкуваат.

Искрено не знам дали тоа е вистина, но приказната ме наежи. Па, тоа се случуваше во комунизмот или во другите тоталитарни режими, а не во една слободна и демократска земја како што е нашава. Лично, ама баш ми е гајле дали некој таму ме прислушкува. А има и што да слушне, ако е паметен. Но, зарем тоа по малку не личи на враќањето на сеништата од минатото, зарем не мириса на веќе победениот комунизам како синоним на тоталитаризмот, прогонот и злото! Тоа е и повод за повторно навраќање на темата - комунизмот и минатото - толку често експлоатирана во нашите медиуми.

Државата Македонија на демократски спроведен референдум одлучи за својата независност, а нешто пред тоа не ја поддржа комунистичката идеологија на првите повеќепартиски парламентарни избори во раните деведесетти години. Од тогаш па сè досега комунистичките партии, со разни предзнаци, во оваа земја не добија апсолутно ништо на редовните избори, локални или парламентарни. Тоа за потписникот кој никогаш не се занимавал со политика е дефинитивен заклучок, реалност и вистина. Петнаесет години од првите повеќепартиски избори во државата да речеме дека "живееме" слободно, или би сакале да е така, во услови на полна демократија во пазарно условено стопанство, во држава на правото, во оставениот сон на слободата. По Рамковниот договор и во полна рамноправност и меѓуетничка толеранција која е "евидентна". Значи, така е без оглед на тоа што постојат и различни мислења произлезени од со ништо ненаметнатите компарации за квалитетот на живеењето во двата система. Иако поимот слобода стана исклучително растеглив како мастика, за него сепак се дебатира особено во доменот на правото на слободно патување, правото на работа, слободен израз и друго. Дотука некако е в ред. Навистина има дијалози, но има ли демократија без отворен дијалог за сè и сешто!

Но, и покрај тоа што слободата и демократијата несомнено се присутни во државата, сè уште некому минатото му е опсесија, периодот 1945-1990 година. Огромното мнозинство граѓани демократски се определи за некој друг систем и тоа едноставно мора да се почитува. Нема друго или трето. Репресиите, уништувањето на слободите, диктатурата, тоталитаризмот, човековите права и нивниот абзус се на буништето на историјата. Таа, пак, од своја страна, веројатно ќе си ги каже своите оценки по сеопфатна научно базирана и целосно независна анализа каква што денес постои. Не би сакал да ни се повтори синтагмата дека историјата ја пишуваат победниците, особено не кога во времето во кое живееме има многу повеќе

поразени отколку победници, всушност како многу пати досега. Оттаму, навистина нема потреба постојано да се инсистира на периодот кој веќе е далеку зад нас и за кој македонските гласачи си го кажаа своето. Злосторствата сигурно треба да се казнат, како што тоа се прави во секое цивилизирано општество. Обесправените, прогонетите, неоправдано осудените ќе си ја бараат својата правда во легалните институции на системот. Апсолутно никој нема ништо против таквата активност. Сè друго е предмет на широки анализи, но непосредните активности мораат да бидат врз основа на валидни законски акти. Тоа се однесува на досијеата, на прислукувањето, на тајните служби, на прогонот.

Од друга страна, пак, зарем не е евидентно дека токму периодот на слободата и демократијата го донесе општото пљачкосување на оваа држава, токму тој создаде услови да се развијат олигарси, тие да го натрупаат своето богатство до оваа мерка, да владеат на-

ВРАЌА

место демократски избраните партии на власт. Токму таа и никој друг им овозможи богатство на оние демократски избрани претставници на власта, кои инаку се колнеа во својот патриотизам, во својата љубов кон татковината и во својата осуда на поранешниот режим. Тука се разви и процвета корупцијата како заеднички именител на сите активности во државата, тука се трошеа милијарди, се кршеа ембарга, се шверцуваше во име на државата, се тргуваше со луѓе. Се направи и вистински воен конфликт, кој само за наивните беше војна за човекови права. Се донесе предлогот за размена на територии од највисоките и најугледните институции на власта. Настанаа големите делби по етнички курс како вовед во федерализацијата на земјата. Многу граѓани го сменија своето државјанство, што е потез рамен на велепредавство, особено во сегашното време на Балканот. Процветаа локалните моќници во име на демократијата која тоа не е. Слободата и демократијата беа нивни заштитни знаци. Се развија "ТАТ" и "ФИ-КОМ", Смиленски, Македонска банка, проневери за кои се осомничени дури и гувернерите на Народна банка. Се развија пирамидите за кои верувавме дека мирно почиваат во Египет, изградени пред 3.000 години. Судството замира на трулеж. А службите и натаму си ја вршат функцијата, прислукуваат со завидна и скапа техника сè во име на безбедноста и сло-

ЗАРЕМ НЕ Е ЕВИДЕНТНО ДЕКА ТОКМУ ПЕРИОДОТ НА СЛОБОДАТА И ДЕМОКРАТИЈАТА ГО ДОНЕСЕ ОПШТОТО ПЉАЧКОСУВАЊЕ НА ОВАА ДРЖАВА, ТОКМУ ТОЈ СОЗДАДЕ УСЛОВИ ДА СЕ РАЗВИЈАТ ОЛИГАРСКИ, ТИЕ ДА ГО НАТРУПААТ СВОЕТО БОГАТСТВО ДО ОВАА МЕРКА, ДА ВЛАДЕАТ НАМЕСТО ДЕМОКРАТСКИ ИЗБРАНИТЕ ПАРТИИ НА ВЛАСТ. ТОКМУ ТАА И НИКОЈ ДРУГ ИМ ОВОЗМОЖИ БОГАТЕЊЕ НА ОНИЕ ДЕМОКРАТСКИ ИЗБРАНИ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ВЛАСТА, КОИ ИНАКУ СЕ КОЛНЕА ВО СВОЈОТ ПАТРИОТИЗАМ, ВО СВОЈАТА ЉУБОВ КОН ТАТКОВИНАТА И ВО СВОЈАТА ОСУДА НА ПОРАНЕШНИОТ РЕЖИМ.

бодата. Никој да не се залажува дека нема и досијеа. Така, македонските граѓани конечно сфатија што е демократија, дека сега можат навистина слободно да заокружат кого сакаат, а потоа спасувај Господе! Ја сфатија и слободата на печатот, веќе ги препознаваат платените новинари, разните кујни, партиските предзнаци, олигарсите како гротескно

се смеат во заднината. А кога ќе се обидат да прашаат некого или да се побунат (сè уште едно нивно неприкосновено демократско право), ќе им биде објаснето дека тоа се детски болести на демократијата, дека треба да се стрпат уште малку, допрва ќе дојде она вистинското. А тоа што во меѓувреме ќе се уништат генерации семејства, што

илјадници млади луѓе немаат никакви шанси да ги преминат границите на малата татковина, што сиромаштијата навлегува како поплава во сите скалила на нашето живеење, тоа се детски болести кои мораат да се прележат. Кој преживее, ќе преживее, останатите со здравје!

Според тоа, драги аналитичари, колумнисти, партијци од сите бои и провиниенции! Да ја развиваме нашата демократија понатаму паралелно развивајќи ги сите нејзини структури и придобивки. Острицата на нашите пера треба да биде насочена кон сегашноста, кон она што нè очекува, во безвластието, промоцијата на партиската држава, злото кое нè демне. Да удриме сложено кон оние кои демократијата и слободата си ја присвоиле за сопствени цели. Оној кој се плаши да говори отворено или е службеник на нечија служба, ќе продолжи да се навраќа кон минатото, но неговата игра ќе стане просирна и површна. Луѓето немаат веќе време, жи-

ЊЕ КОН ИДНИНАТА

вотите им истекуваат како песочен часовник. Бевме неми сведоци на она што се случува околу нас. Молчевме кога требаше да зборваме. Знаевме што ни се случува, и каде сè тоа води. За да ни го отргнат вниманието на бесперспективното секојдневие, од очајот на илјадници сограѓани, сè уште нè плашат со аветот на комунизмот, демек таму треба да се удри, да се донесе законот за лустрација. Нека се донесе, никој не е против. А во меѓувреме господа од двата система, лустрирајте се пред поповите како во старата добра црква, измијте си ги своите гревови, можеби ќе ви биде полесно. Целата Исусова река Јордан инаку не може да ве измие! А дотогаш направете напор да завладее правото, граѓаните да се чувствуваат сигурни, да не им се случува становите кои со тешка маќа ги купиле да им бидат продадени уште на неколкумина, растресете го Јавното обвинителство, банките со своите лихварски камати, здравството, корупцијата, партиските комесарчиња кои возат мерцедеси, џипови со темни стакла! Реалноста која ја живееме, за жал, ни изгледа многу пострашна од било што на светот, а ниту иднината не е баш розова. Затоа не обидувајте се да му продавате маќа на овој напатен народ, туку фаќајте се за работа за да ја "оправиме" оваа наша држава затоа што друга немаме, а и таа е под прашање. Доколку ви дошло до неа и до овој несреќен народ!